

Становище

от д-р Йордан Атанасов Христосков, професор в Институт за икономически изследвания при БАН

по материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в **Институт за икономически изследвания при БАН** по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика по финансиране и развитие на публичните услуги.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на секция „Макроикономика“ на Института за икономически изследвания (ИИИ) към БАН (Държавен вестник, бр.44 от 19.05.2023 г.)

Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно решение на Научния съвет (НС) протокол № 7/12.07.2023 г и Заповед № 368/18.07.2023 г. на Директора на ИИИ при БАН. В обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ участва единствено гл. ас. д-р Дочка Ангелова Велкова от секция „Макроикономика“.

2. Кратка информация за кандидата в конкурса

Гл.ас. д-р Дочка Велкова има много добра образователна основа. Завършила е сп. Маркетинг и мениджмънт (специалист) и магистратура по английска филология в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ и втора магистратура по специалност финанси във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Като редовен докторант в ИИИ при БАН към секция „Макроикономика“ придобива образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност „Народно стопанство, вкл. регионална икономика и история на народното стопанство“.

Научната и трудовата кариера на д-р Дочка Велкова е достатъчно богата и последователна. Тя работи като асистент и гл.асистент в ИИИ при БАН от 2009 г. до сега. Научните ѝ интереси са в областите: финансиране и развитие на публични услуги, финансови инструменти, финансиране на публични разходи, вкл. за големи инвестиционни проекти, икономика на околната среда, вкл. управление на водите, управление на отпадъците, опазване чистотата на въздуха, екосистемни услуги, и др.; поносимост на цените на частни и публични услуги, разработване и оценка на публични инвестиционни проекти (в т.ч. анализ на ефективността на разходите; анализ разходи-ползи; мултикритериален анализ; анализ на чувствителността и риска). Участвала е в 6 проекта от научно-изследователския план на института.

Гл.ас. д-р Дочка Велкова има и богат практически опит като старши консултант и ръководител на проекти в „Клуб икономика 2000“ и в кооперация „София консултинг груп“.

Дейността ѝ в тези организации се състои в разработване и изпълнение на консултантски проекти, вкл. социално-икономически анализи, социални оценки, социологически проучвания, разработване на демографски, икономически и финансови прогнози, стратегическо планиране, мониторинг и оценка на политики; финансиране и развитие на публични политики и услуги, предоставяне на техническа помощ за големи инфраструктурни проекти, анализ разходи-ползи, икономически анализ на използването на водата и възстановяване на разходите, финансово моделиране. Д-р Дочка Велкова има натрупан значителен опит в организирането на семинари и в обучението на възрастни. За кратко е била и хоноруван асистент във ВУЗФ.

В заключение трябва да се отбележи, че както образователната подготовка на Дочка Велкова, така и изследователската ѝ дейност в ИИИ при БАН, а също и работата ѝ по практико-приложни проекти извън института, изцяло съответстват на темата на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“.

3. Изпълнение на количествените и качествените изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“

Информацията в представената попълнена количествена карта показва, че кандидатурата на гл. ас. д-р Дочка Велкова напълно отговаря на Националните минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.2б) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1). Количествената оценка на д-р Велкова от 509,17 точки надвишава изискуемия праг от 450 точки. Информацията доказва, че са изпълнени и Допълнителните изисквания на ИИИ при БАН кандидатът да има поне 2 публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Гл. ас. д-р Дочка Велкова е представила 11 научни публикации (8 на български и 3 на английски език), както следва: основен хабилитационен научен труд – монография (в съавторство, като съгласно разделителния протокол участието на кандидата е 119 стандартни страници); участие със 114.5 стандартни страници в колективна монография, която не е представена като основен хабилитационен труд; публикувана книга (176 стандартни страници) на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" (тази книга не е обект на оценка); две участия със самостоятелни глави в колективни монографии; една научна студия (в съавторство), публикувана в научно издание, реферирано и индексирано в SCOPUS; две статии (в съавторство), публикувани в научно издание, реферирано и индексирано в SCOPUS; три статии (в съавторство), публикувани в

нереферирани списания с научно рецензиране. Представени са разделителни протоколи или съдържанието на съответната публикация, от където ясно се очертава личното участие на кандидата в случаите на съавторство. Общият обем на публикациите на д-р Дочка Велкова възлиза на 483 страници.

Монографичният хабилитационен труд на гл.ас. д-р Дочка Велкова **„Финансови инструменти за реализация на общински инвестиционни проекти“** (публикация 1 от списъка) е посветен на финансовите инструменти като източник за финансиране на публични политики и услуги. Очертани са същността, съдържанието и развитието на финансовите инструменти в европейски и национален контекст. Направена е емпирична оценка на мястото на финансовите инструменти сред източниците на финансиране на общинските инвестиции в България - трансфери/субсидии от републиканския бюджет, собствени средства, привлечени средства (заеми от банки и емисии на общински облигации), национални фондове и средства от ЕСИФ по оперативни програми. Разработена и приложена е методология, с която се оценява мястото на всеки един от анализирания източници в контекста на общата инвестиционна дейност на общините.

С определена практическа полезност изведените ключови и допълнителни бариери пред използването на финансови инструменти. Като най-важна ключова бариера се определя кредитоспособността на общините. Извършена е емпирична оценка на кредитоспособността на общините в България в периода 2007-2019 г. Направени са обобщени изводи и препоръки за по-пълно използване на финансовите инструменти като източник на финансиране на инвестиции за развитие на публични услуги.

Като се изхожда от научната специалност на обявения конкурс за академичната длъжност „доцент“, научните постижения на гл. ас. д-р Дочка Велкова в другите публикации (извън хабилитационния труд) тематично могат да се обособят в три направления.

Първо, **основни теоретични и методологични въпроси на финансовите инструменти и финансирането на публичните услуги.** (публикации 4, 5 и 7).

Второ, **финансирането на публични услуги и на големи инфраструктурни проекти, в това число по оперативни програми .** (публикации 2, 8 и 9).

Трето, **поносимост на цените на ВиК услугите и проблемите по определяне на таксите за събиране на битовите отпадъци.** (публикации 6 и 10)

Основните достойнства на хабилитационния труд на д-р Дочка Велкова, така също и силните моменти от публикациите ѝ в посочените три направления се изразяват най-вече в поднасяне на актуални, систематични и всеобхватни знания в тематичните области, обект на обявения конкурс за академичната длъжност «доцент».

5. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Представените в отделна справка научни и научно приложни приноси на гл. ас. д-р Дочка Велкова приемам изцяло като коректно дефинирани и изведени от съдържанието на нейните научни трудове.

Обобщено, научните приноси на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ д-р Дочка Велкова могат да се квалифицират като систематизиране на съществуващите знания и разкриване на тенденции, връзки и проблеми в обявената конкретизирана област на конкурса - финансиране и развитие на публичните услуги. Това обогатяване е постигнато чрез задълбочен теоретичен и емпиричен анализ и умело подобрени методологични подходи, довели до: разкриване на нови факти и процеси; по-точно дефиниране на основни понятия; предлагане на модели и политики за утвърждаване и развитие на едни сравнително нови области на икономическата теория и практика като финансовите инструменти и финансиране на публичните услуги и на големи инфраструктурни обекти с национални и ресурси и средства от структурни и инвестиционни фондове на ЕС.

Това заключение за качеството на публикациите и научната дейност на д-р Дочка Велкова се потвърждава както от посочените 16 цитирания, така и от търсенето и участието ѝ като признат експерт в голям брой проекти с практико-приложен характер.

6. Оценка на личния принос на кандидата

Представеният хабилитационен труд, научните публикации и откритите научни и научно-приложни приноси на гл. ас. д-р Дочка Велкова са нейно лично постижение и продукт на научните ѝ изследвания в съответствие с нормата на научната етика по процедурата, уредена в ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на БАН.

7. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки по представените материали и по кандидатурата на гл. ас. д-р Дочка Велкова в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Препоръчвам на д-р Велкова като бъдещ доцент да концентрира усилията си в публикуване на самостоятелни статии и студии, резултат от научните ѝ изследвания, в чуждест-

ранни научни издания с импакт-фактор, с което естествено ще се повиши и цитируемостта на нейните научни трудове.

8. Лични впечатления

Познавам лично д-р Дочка Велкова като изключително работлив, амбициозен и търсещ млад учен с потенциал за много успешна научна кариера.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от кандидата гл. ас. д-р Дочка Велкова **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на БАН. Кандидатът в конкурса **е** представил **значителен** брой (над минималните изисквания) научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор' и за заемане на длъжността главен асистент. В работите на кандидата има оригинални научни и научно-приложни приноси, които са получили признание сред научната общност у нас и в чужбина. Теоретичните и практико-приложните ѝ разработки са полезни за вземащите решения по финансирането и развитието на публичните услуги .

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и посочване на съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и **да** препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до НС на ИИИ при БАН за избор на гл. ас. д-р Дочка Ангелова Велкова на академичната длъжност 'доцент' по професионално направление 3.8. Икономика (научна специалност финансиране и развитие на публичните услуги).

5

22.08.2023 г.

Рецензент: .....

(проф. д-р Йордан Христосков)